

25 Φεβρουαρίου 2020

Μέγας Βασίλειος: Να στρέφης το μάτι της ψυχής σου εις την έρευναν του εαυτού σου!

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Απαύγασμα πατερικής Σοφίας](#)

Μέγας Βασίλειος.

Συνέχεια από: <http://www.diakonima.gr/?p=482900>

5. Δεν θα μου επαρκέση η ημέρα να διηγούμαι και τα κατορθώματα των συνεργών εις το ευαγγέλιον του Χριστού και την δύναμιν του προστάγματος, πόσον καλά αρμόζει εις όλους.

«Πρόσεχε σεαυτώ». Να είσαι νηφάλιος, σκεπτικός, φύλαξ των παρόντων και προνοητικός διά τα μέλλοντα.

Μη αφήνης να σου διαφύγη το παρόν εξ αιτίας της οκνηρίας και μη λαμβάνης σαν δεδομένην την απόλαυσιν αυτών που μήτε υπάρχουν και που τυχόν δεν θα υπάρξουν, ωσάν, να τα έχης εις τα χέρια σου.

Ή μήπως δεν υπάρχει εκ φύσεως η αρρώστια αυτή εις τους νέους, δηλαδή το να νομίζουν με την ελαφρότητα της γνώμης, ότι κατέχουν κιόλας αυτά που ελπίζουν; Διότι όταν κάποτε ηρεμήσουν ή κατά την νυκτερινήν ησυχίαν, πλάθουν με την φαντασίαν ανύπαρκτα πράγματα μεταφερόμενοι εις άλλα με την ευκολίαν της σκέψεως, με το να φαντάζονται βίον περίοπτον, λαμπρούς γάμους, ευτεκνίαν, βαθεία γεράματα, τιμάς από όλους.

Έπειτα επειδή δεν μπορούν να σταματήσουν πουθενά τας ελπίδας, αλαζονεύονται δι' αυτά που θεωρούνται μεγάλα μεταξύ των ανθρώπων.

Αφού γεμίσουν με διάφορα κειμήλια, περιφράττουν τόσην γην, όσην εις αυτούς ματαιότης των λογισμών έχει αποκόψει από όλην την κτίσιν.

Πάλιν τα πλούσια εισοδήματα από αυτήν τα αποθηκεύουν εις τας αποθήκας της ματαιοδοξίας.

Κοντά εις αυτά προσθέτουν ζώα, απειράριθμον πλήθος δούλων, πολιτικάς εξουσίας, ηγεμονίας εθνών, αξίωμα στρατηγού, πολέμους, νίκας και αυτήν ακόμη την βασιλείαν.

Όλα αυτά αφού τα διέτρεξαν με τα κούφιας φαντασίας της διάνοιας, νομίζουν, λόγω της άκρας μωρίας, ότι απολαμβάνουν ωσάν να είναι κιόλας παρόντα και κείμενα εμπρός στα πόδια των αυτά που έχουν ελπισθή.

Το να βλέπη όνειρα κανείς ενώ το σώμα είναι άγρυπνον, τούτο είναι αρρώστια ακαμάτου και οκνηράς ψυχής.

Ο λόγος της Γραφής διά να καταπιέζη αυτήν την αποχαύνωσιν του νου και τον πυρετόν των λογισμών και διά να αναχαιτίζη, ωσάν με κάποιον χαλινόν, την αστάθειαν της διανοίας, παραγγέλλει το μεγάλο και σοφόν τούτο παράγγελμα· "σεαυτώ, λέγει, πρόσεχε".

Να μη φαντάζεσαι τα ανύπαρκτα, αλλά να οικονομής τα παρόντα προς το συμφέρον. Νομίζω δε ότι ο νομοθέτης δια να αποβάλη και εκείνο το πάθος από την συνήθειαν εχρησιμοποίησε την ιδίαν παραίνεσιν.

Επειδή είναι εύκολον πράγμα εις τον καθένα από μας να περιεργάζεται τα ξένα παρά να σκέπτεται τα ιδικά του, διά να μη παθαίνωμεν αυτό, σταμάτησε, λέγει, να περιεργάζεσαι τα κακά του τάδε, μη δίδης αργοσχολίαν εις τους λογισμούς να εξετάζουν την ξένην ασθένειαν, αλλά «σαυτώ πρόσεχε».

Δηλαδή να στρέφης το όμμα της ψυχής σου εις την έρευναν του εαυτού σου.

Διότι πολλοί, σύμφωνα με τον λόγον του Κυρίου, «το μεν κάρφος το εν τω οφθαλμώ του αδελφού κατανοούσι, την δε εν τω οικείω οφθαλμώ δοκόν ουκ εμβλέπουσι».

Μη παύσης λοιπόν να διερευνάς τον εαυτόν σου, αν η ζωή σου προχωρή σύμφωνα με την εντολήν.

Να μη εξετάζης όμως τα εξωτερικά, μη τυχόν ημπορέσης να ανακαλύψης ψεγάδι

κάποιου, όπως εκείνος ο ακατάδεκτος και αλαζονικός φαρισαίος, που εδικαίωνε τον εαυτόν τον και εξευτέλιζε τον τελώνην.

Αλλά μη παραλίπης να αυτοανακρίνεσαι, μη τυχόν διέπραξες κάποιο αμάρτημα κατά τους στοχασμούς, μη η γλώσσα έσφαλεν εις κάτι τι με το να προτρέξη της διανοίας, μη εις τα έργα των χειρών σου έχειπραχθή κάτι από τα ακούσια.

Και εάν εις την ζωήν σου εύρης να είναι πολλά τα αμαρτήματα (και εξάπαντος θα εύρης αφού είσαι άνθρωπος), λέγε τα λόγια του τελώνου. «Ο Θεός, ιλάσθητί μοι τω αμαρτωλώ».

Απόσπασμα από την ομιλία του Μεγάλου Βασιλείου "Εις το, 'Πρόσεχε τον εαυτόν σου'", όπως δημοσιεύεται σε μετάφραση στον τόμο "Μ. Βασιλείου έργα 6, της σειράς "Έλληνες Πατέρες της Εκκλησίας, των εκδόσεων Πατερικαί Εκδόσεις "Γρηγόριος ο Παλαμάς". Κείμενο, μετάφραση, σχόλια Βασίλειος Ψευτογκάς.